

Підтвердження цього — міжнародна практика внутрішнього аудиту. Міжнародні стандарти аудиту серед основних його завдань виокремлюють: підтвердження фінансової звітності, інших документів для встановлення їх достовірності та відповідності здійснених господарських і фінансових операцій чинному законодавству; виявлення і попередження (профілактика) порушень у фінансово-господарській діяльності підприємств; оцінку фінансових результатів та ефективності внутрішнього контролю; надання консультаційних послуг з питань обліку, аналізу, права, менеджменту тощо.

У свою чергу, внутрішній аудит (у т.ч. фінансовий та/або операційний з його різновидами) — оцінка визначених керівництвом питань (показників, напрямків діяльності) з використанням результатів внутрішнього контролю.

Розкритий комплексний підхід дослідження обліково-аналітичного забезпечення фінансових результатів як інформаційної бази внутрішнього контролю (внутрішнього аудиту) забезпечить корисність інформації на етапах прийняття управлінських рішень. Це уможливить їх результативність, а також дозволить за умови визначення балансової вартості такого інформаційно-управлінського формату ідентифікувати його як інформаційний виробничий ресурс.

УДК 657.1

Сергій Легенчук,

д.е.н., професор,

завідувач кафедри обліку і аудиту,

Житомирський державний технологічний університет

ШЛЯХИ РОЗВИТКУ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ВІДОБРАЖЕННЯ ГОСПОДАРСЬКОЇ РЕАЛЬНОСТІ В СВІТЛІ УДОСКОНАЛЕННЯ КОНЦЕПЦІЇ ВАРІАНТНОСТІ ОБЛІКОВОЇ МЕТОДОЛОГІЇ

Виходячи із положень концепції варіантності облікової методології, можна виділити два основні шляхи розвитку бухгалтерського відображення господарської реальності: 1) зробити облік одноманітнішим; 2) залишити облік багатоваріантним. На нашу думку, доцільнішим є застосування другого шляху, що може бути реалізований за допомогою таких підходів:

1) на основі поглиблення якісних характеристик, що передбачає необхідність формування системи детальніших обмежень, що

посилують якісні характеристики, які мають використовуватись у процесі здійснення бухгалтерського вибору. У даному випадку основна задача полягає в розробці механізмів, які б дозволили обрати ті способи, які дозволяють забезпечити найбільш адекватне відображення економічних явищ. При побудові системи посилені якісні характеристик слід обов'язково використовувати принципи бухгалтерського обліку, які також є обмежувачами засобами в системі регулювання бухгалтерського обліку, що за умови їх дотримання забезпечують коригування процесу здійснення бухгалтерського вибору як на рівні системи облікових стандартів, шляхом їх врахування при розробці таких стандартів, так і на рівні конкретного підприємства в процесі реалізації його облікової політики;

2) *на основі застосування соціальних норм* у процесі формування системи облікового регулювання. Незважаючи на достатню складність ідентифікації та опису соціальних норм (культурні звичаї, традиції та ін.), за результатами їх аналізу можна обґрунтувати причини здійснення бухгалтерського вибору, що передбачає необхідність їх використання у процесі формулювання бухгалтерських альтернатив, які розкриваються у системі бухгалтерських стандартів. Враховуючи існуючу в світі тенденцію щодо необхідності розробки принципо-орієнтованих стандартів обліку, для підвищення рівня адекватності бухгалтерського вибору при розробці таких стандартів слід обов'язково враховувати існуючі соціальні угоди та норми;

3) *на основі впровадження «бухгалтерського суду»*, який би надавав відповіді на незрозумілі бухгалтеру питання при здійсненні бухгалтерського вибору. Такий суд повинен розглядати і вирішувати справи, пов'язані із формуванням бухгалтерських записів відносно наслідків фактів господарського життя, відхиляючи або оспорюючи бухгалтерські аргументи, що служитиме інструментом забезпечення одноманітності бухгалтерської звітності. Запровадження такого суду сприятиме обмеженню альтернативних варіантів ведення обліку, пояснюючи корисність і особливості застосування кожного принципу обліку до спостережуваного явища, створюючи при цьому «бухгалтерські прецеденти», які в подальшому мають використовуватись у подібних випадках іншими підприємствами;

4) *на основі застосування етичних норм*. На сьогодні бухгалтерська етика, яка є одним з видів професійної етики, що пов'язана з вивченням особливостей застосування моральних цінностей і суджень у бухгалтерському обліку, є невід'ємним елемен-

том сучасної облікової системи. При здійсненні бухгалтерського вибору слід використовувати набір якісних характеристик фінансової інформації із концептуальної основи, а вже процес застосування таких характеристик слід здійснювати на основі використання етичних засад та етичних принципів.

Проведений аналіз основних підходів до подальшого удосконалення процедури здійснення бухгалтерського вибору дозволяє встановити, що всі вони забезпечують підвищення рівня адекватності облікової інформації: за умови використання посиленних якісних характеристик облікової інформації — семантичної адекватності, а за умови дотримання соціальних або етичних норм — прагматичної адекватності.

УДК 657.01

Михайло Лучко,

д.е.н., професор, завідувач кафедри обліку
в державному секторі економіки та сфері послуг,
Тернопільський національний економічний університет

ФУНКЦІЇ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ЯК ГАЛУЗІ ПРАКТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЛЮДИНИ

З огляду на поставлену проблему, зазначимо: ми розрізняємо функції бухгалтерського обліку як науки та практичної галузі діяльності людини. Зупинімось на останніх.

Щоби загальний менеджмент та окремі управлінці могли сповна зреалізувати особисту пізнавальну активність, необхідні комплексні дані про конкретні факти, вивірена і зважена аргументація, ознаками якої є якість, відповідність, широта, глибина та насиченість.

У ході розвитку ринкових відносин, ускладнення корпоративних і внутрішньогосподарських зв'язків зростає важливість інформації для прийняття обґрунтованих управлінських рішень. Тому саме облік стає засобом забезпечення та контролю за діяльністю, інструментом впливу на виробництво, самовладання, доцільності, обґрунтованості та ефективності здійснення усіх зусиль виробничого та фінансового характеру. Особливого забарвлення набуває питання про переорієнтацію внутрішніх і зовнішніх потоків на виконання потреб керівництва. Якщо раніше від нього необхідним був лише чіткий вплив на об'єкти, формування даних про хід виробничих процесів і висновків щодо законності господарських операцій, складання звітності, то за умов ризику та кон-